

Betreft: Advies m.b.t. beleidsregels terugvordering en verhaal gemeente Waddinxveen

Datum: 04-12-2023

1. Aanleiding

Op 24 oktober 2023 heeft het college ingestemd met de nieuwe Beleidsregels terugvordering en verhaal gemeente Waddinxveen. Deze Beleidsregels vervangen het debiteurenbeleid uit 2013 omdat dit verouderd is en niet in lijn is met huidige wet- en regelgeving.

De PAR is gevraagd advies te geven over de Beleidsregels.

2. Algemeen

De Beleidsregels vloeien voort uit de verordening op het sociaal domein 2023¹. Boven de verordening staat weer de van toepassing zijnde wetgeving. Door de gemeente is recent een visie op het sociaal domein 2014-2028 opgesteld².

In de verordening en de visie zijn de uitgangspunten die gelden in de bejegening van de aanvrager vermeld. Het is goed in elk document waarbij de interactie met de aanvrager aan de orde is de uitgangspunten op te nemen waarbij de zelfredzaamheid het vertrekpunt is.

Advies 1: De PAR adviseert de uitgangspunten die gelden in de bejegening op te nemen in de Beleidsregels.

De PAR is van mening dat het uitgangspunt moet zijn dat onterecht genoten voordelen in principe moeten worden terugbetaald.

Wellicht ten overvloede adviseren we de volgende punten van aandacht als het gaat om het terugvorderen van onterecht genoten voordelen:

Advies 2a: Bepaal wat de oorzaak is van het onterecht genoten voordeel.

Advies 2b: Controleer of de ontvanger van dit voordeel echt op de hoogte was.

Advies 2c: Zet de beleidsregels in eenvoudige taal (B1) op papier en bespreek deze.

Advies 2d: Doe altijd een draagkrachtonderzoek en check regelmatig of er sprake is van realistische betalingscapaciteit.

Advies 2e: Handel in het besef dat een kleine schuld heel snel een grote schuld kan worden.

¹ Zie advies PAR over de Verordening Sociaal Domein 2023 van 28 april 2023

² Zie advies PAR over de Visie Sociaal Domein 2024-2028 van 23 oktober 2023

Vraag 1: De PAR vraagt zich in dit kader ook af in hoeverre bij de totstandkoming van deze Beleidsregels rekening is gehouden met het wetsvoorstel “Handhaving sociale zekerheid”.

De Raad voor de rechtspraak heeft overigens haar zorgen uitgesproken over de kwaliteit van dit wetsvoorstel.

3. Inhoud

3.1 Relatie met strafrecht

De aan de PAR voorgelegde Beleidsregels zijn een vorm van administratief recht. Hierbij is de sanctie die wordt opgelegd een bestuurlijke boete (zie artikel 1, 2c). Naar het de PAR voorkomt, gaat het om feiten (“fraudevordering/verwijtbare schending van de inlichtingenplicht”, zie artikel 1, 2c) waarbij mogelijk en in bepaalde gevallen ook voor een strafrechtelijke benadering zou kunnen worden gekozen. Uit de voorgelegde Beleidsregels blijkt dat het daarbij gaat om handelingen van verschillende zwaarte. Zo spreekt artikel 9, lid 2, onder a, van “grove schuld of opzet”. Artikel 10, lid 4, spreekt van de mogelijkheid dat “belanghebbende opnieuw een overtreding wegens eenzelfde gedraging begaat (anders gezegd: recidive). Artikel 11 spreekt daarentegen van “afzien van terugvordering bij kruimelbedragen”.

Advies 3: De PAR adviseert om aan de toelichting bij de Beleidsregels een paragraaf toe te voegen waarin wordt aangegeven in welke gevallen wel/niet voor een administratief rechtelijke benadering wordt gekozen en tevens hoe de besluitvorming daarover moet verlopen.

3.2 Zorgvuldigheid bij toepassing hardheidsclausule

Het toepassen van een hardheidsclausule (zie bijvoorbeeld artikel 5, lid 7, waar gesproken wordt over afzien van terugvordering “indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn”) is een voor de betrokkene begunstigende beslissing. Dat kan in het verkeer tussen de behandelend ambtenaar en betrokkene tot spanning leiden. Tevens is het van belang, hoezeer de individuele omstandigheden ook mogen verschillen, tot een zekere consistentie in de toepassing van de hardheidsclausules te komen.

Advies 4: De PAR adviseert om in de toelichting op te nemen dat bij het nemen van dergelijke beslissingen altijd meerdere medewerkers betrokken moeten zijn (“vier ogen principe”).

3.3 Artikelsgewijs

Artikel 1

Advies 5: De PAR adviseert om aan de begripsbepalingen een passage toe te voegen over de "Tremanormen" (zie artikel 22, lid 2).

Advies 6: De PAR adviseert om in dit artikel duidelijk te maken wat het essentiële verschil is tussen terugvordering, invordering en verhaal.

Artikel 5, Lid 1 en 2

De redactie van lid 1 is verre van duidelijk. De PAR interpreteert lid 1 als volgt. Kennelijk wordt bedoeld dat afgezien wordt van het met terugwerkende kracht terugvorderen van bedragen als gedurende zes maanden niets is gedaan met een signaal (zie lid 2). Een alternatieve interpretatie is dat in zo'n geval voorgoed wordt afgezien van terugvordering.

Advies 7: Als de eerste interpretatie juist is moet in lid 2 het woord "zou" worden vervangen door "had".

Artikel 5, Lid 7

Dit lid roept bij de PAR de volgende vraag op:

Vraag 2: Bieden de genoemde wetten en bepalingen de ruimte om ze ter zijde te kunnen schuiven "indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn"?

Artikel 9, Lid 1

Recent is een wetwijziging tot stand gekomen waarbij de periode waarin de duur van een regeling op grond van de WSNP voor een persoon met problematische schulden is teruggebracht van 3 jaar tot 18 maanden.

Advies 8: De PAR adviseert om in het licht hiervan de in dit lid genoemde termijn van 5 jaar terug te brengen tot 3 jaar.

Artikel 11

Vraag 3: Waar is het bedrag van € 150,- op gebaseerd / komt dit vandaan.

Artikel 21, lid 1

Advies 9: De PAR adviseert in leeftijd aan te geven/toe te lichten wat meerderjarig is.

Artikel 29

Vraag 4: Wat is de beoogde datum dat de Beleidsregels in werking treden?

Vraag 5: Worden alle geldbedragen die zijn genoemd in de Beleidsregels geïndexeerd zoals het college dat ook doet voor andere (gemeentelijke) regelingen.

4. Vervolg

De PAR hoort graag een reactie op de door haar gegeven adviezen en gestelde vragen.

Vanzelfsprekend zijn wij als Participatie Adviesraad graag bereid met u in gesprek te gaan om één en ander toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Aad van Holsteijn
Voorzitter van de PAR